

PRÍRODNÉ VEDY

LIASOVÁ AMONITOVÁ FAUNA Z LOKALITY ÚPLAZ VO VELKEJ FATRE (ZÁPADNÉ KARPATY, SLOVENSKO)

ANDREJ BENDÍK

Slovenské národné múzeum v Martine – Múzeum Andreja Kmeťa

Bendík A., 2008: Liassic ammonite fauna from Úplaz in Veľká Fatra Mts. (Western Carpathians, Slovakia)

Abstract: In this paper is described ammonite fauna from Adnet Fm of Krížna nappe in Veľká Fatra Mts. Ammonite fauna from locality Úplaz comes from 12 ammonite biozones and 10 subzones from Upper Sinemurin to Upper Toarcian age. Species describes herein belongs to mixing area of Tethyan and Boreal province.

Key words: Western Carpathians, Veľká Fatra Mts., Liassic, biostratigraphy, ammonites.

Úvod

Geologická a tektonická stavba Veľkej Fatry patrí medzi typické príklady mezozoicko-terciérneho vývoja a priebehu horotvorných procesov v rámci Centrálnych Západných Karpát. Jeho heterogenetická geologická stavba je už viac ako sto rokov predmetom skúmania vo vzťahu k litológii, paleontológii aj tektonike. Z paleontologického hľadiska je významné vystupovanie adnetského súvrstvia, ktoré prechádza laterálnymi prechodmi do allgäuskeho súvrstvia a možno sledovať tento vývoj po celej severo-južnej línii Veľkej Fatry v dĺžke viac ako 40 km. Adnetské súvrstvie predstavuje spodnoliasovú sedimentáciu zliechovskej sukcesie krížňanskeho prikrovu (fatrikum). Všeobecne ide o červené hľuznaté ílovité vápence až ílovce s pomerne hojným výskytom amonitovej a belemnitovej fauny. Na území Veľkej Fatry ho vyčlenil HOHENEGGER (1857) pre červené vápence v sedle Šturec. Neskôr túto lokalitu spomína aj ŠTÚR (1859, 1868). Z neďalekého okolia, z Tureckej určil amonitovú faunu ANDRUSOV (1931), pričom najvýznamnejšia ostáva faunistická práca RAKÚSA (1964). V šesťdesiatych rokoch spracovával juhozápadnú časť Veľkej Fatry PERŽEL (1967, 1968). Posledné výsledky komplexného výskumu adnetského súvrstvia na území Veľkej Fatry prináša BENDÍK (1999, 2000, 2001, 2004a, 2004b, 2005).